

Підтримку надає:

Федеральне міністерство
продовольства і
сільського господарства

на підставі рішення
Німецького Бундестагу

Німецько-український
агрополітичний діалог

Випуск 10/2019

при Національній асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України»

ОГЛЯД АГРАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Зміст

Закони та інші нормативно-правові акти, які прийняті або набули чинності у вересні 2019р.

- Реорганізація міністерств України
- Звільнення заступників Міністра аграрної політики та продовольства України
- Призначення заступників Міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України
- Завдання Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України
- Звільнення заступника Голови Держлісагентства
- Здешевлення кредитів для аграріїв на купівлю землі

Законопроекти, запропоновані у Верховній Раді України у вересні 2019р.

- Збільшення дотацій на утримання молодняка ВРХ
- Мінімальний строк оренди земель під виноградниками
- Підтримка фермерства
- Успадкування права постійного користування землею
- Посилення державної підтримки малих агровиробників
- Продовження мораторію на продаж сільськогосподарських земель
- Захист бджільництва
- Відкриття ринку землі
- Зміна умов продажу молоковмісних продуктів

Лісове господарство

- Обов'язкове заліснення при зміні цільового призначення лісових ділянок
- Розмежування лісгосподарських та сільськогосподарських втрат

За підтримки

Героїв Оборони 10, оф.10, 03680 Київ

info@apd-ukraine.de

www.apd-ukraine.de

Закони та інші нормативно-правові акти, які прийняті або набули чинності у вересні 2019 року

Реорганізація міністерств України

Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади» № 829 від 02.09.2019.

Даною Постановою відбувається реорганізація декількох міністерств України, в тому числі:

- Міністерство економічного розвитку і торгівлі України перейменовується у Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (МінЕкономіки);
- Міністерство аграрної політики та продовольства України (МАПП) приєднується до Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України;
- Міністерство екології та природних ресурсів України перейменовується у Міністерство енергетики та захисту довкілля України;
- до Міністерства енергетики та захисту довкілля України приєднується Міністерство енергетики та вугільної промисловості України.

Звільнення заступників Міністра аграрної політики та продовольства України

Розпорядженнями Кабінету Міністрів України № 696-р, 697-р, 698-р та 699-р від 04.09.2019 звільняються з посади заступників Міністра аграрної політики та продовольства України:

- пані О.В. Ковальова;
- пан В.М. Топчій;
- пан В.В. Шеремета;
- пані О.В. Трофімцева.

Призначення заступників Міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України

- Розпорядженням Кабінету Міністрів України № 745-р від 06.09.2019 на посаду заступника Міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України призначається Висоцький Т.М.

Пан Висоцький відповідатиме за завершення земельної реформи, відкриття земельного ринку, подолання корупції в сфері державного регулювання тощо.

- Розпорядженням Кабінету Міністрів України № 868-р від 29.09.2019 на посаду заступника Міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України призначається Метелева І.Д.

Пані Метелева відповідатиме за питання розвитку аграрного та продовольчого ринку, інноваційно-інвестиційного розвитку сфери агропромислового виробництва, співробітництва з міжнародними організаціями з питань залучення міжнародної технічної допомоги в АПК України.

- Розпорядженням Кабінету Міністрів України № 869-р від 29.09.2019 на посаду заступника Міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України призначається Свириденко Ю.А.

Пані Свириденко опікуватиметься питаннями регіонального розвитку, формуванням та реалізацією державної регіональної політики, сферою стимулювання розвитку регіонів, децентралізацією тощо.

Завдання Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України

Постанова Кабінету Міністрів України «Питання Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства» № 838-р від 11.09.2019.

Даною Постановою, серед іншого, визначається, що МінЕкономіки забезпечує:

- формування та реалізацію державної аграрної політики, державної політики у сфері сільського господарства (с/) та з питань продовольчої безпеки держави, охорони прав на сорти рослин, тваринництва, рослинництва, розвитку сільських територій, садівництва, виноградарства, виноробства, хмелярства, харчової і переробної промисловості (далі - сфери агропромислового виробництва), технічної політики у сфері агропромислового комплексу та машинобудування для агропромислового комплексу,

с/г дорадчої діяльності, виробництва та обігу органічної продукції (сировини), моніторингу та родючості ґрунтів на землях с/г призначення, насінництва та розсадництва;

- формування та реалізацію державної політики у сфері рибного господарства та рибної промисловості, охорони, використання та відтворення водних біоресурсів, регулювання рибальства та безпеки мореплавства суден флоту рибного господарства, лісового та мисливського господарства, ветеринарної медицини, безпечності та окремих показників якості харчових продуктів, у сфері карантину та захисту рослин, у сфері топографо-геодезичної і картографічної діяльності, земельних відносин, землеустрою, у сфері Державного земельного кадастру, державного нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі в частині дотримання земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів.

Звільнення заступника Голови Держлісагентства

Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про звільнення Бондаря В.Н. з посади заступника Голови Державного агентства лісових ресурсів України» № 833-р від 25.09.2019.

Згідно з розпорядженням, Бондарь В.Н. звільняється з посади заступника Голови Державного агентства лісових ресурсів України.

Здешевлення кредитів для аграріїв на купівлю землі

Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення концептуальних напрямів здешевлення кредитів сільськогосподарським товаровиробникам для купівлі земель сільськогосподарського призначення» № 882-р від 29.09.2019.

В рамках створення передумов для запровадження ринку землі і забезпечення можливості малих та середніх с/г виробників придбати землю с/г призначення пропонуються наступні механізми:

- здешевлення кредитів для с/г товаровиробників;

- часткове гарантування за кредитами с/г товаровиробникам на купівлю землі.

Малі с/г товаровиробники зможуть отримувати підтримку або за одним з цих механізмів, або за обома одночасно.

Законопроекти, запропоновані у Верховній Раді України у вересні 2019 року

Збільшення дотацій на утримання молодняка ВРХ

Проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» щодо фінансової підтримки фізичних осіб за вирощування молодняка великої рогатої худоби» № 2033 від 03.09.2019, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Гончаренко О.О. (партія «Європейська солідарність»)).

Законопроектом пропонується збільшити державну підтримку тваринництва на 1 млрд. грн. за рахунок зменшення видатків Фонду Президента України з підтримки освітніх та наукових програм для молоді. Кошти мають спрямовуватися виключно на спеціальну бюджетну дотацію за вирощування молодняка великої рогатої худоби, який народився в господарствах фізичних осіб.

Мінімальний строк оренди земель під виноградниками

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо стимулювання розвитку виноградарства в Україні» № 2064 від 05.09.2019, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Івченко В.Є., Мейдич О.Л. та ін. (партії «Батьківщина», «За майбутнє»)).

Законопроектом встановлюється мінімальний строк оренди у 25 років для користування земельними ділянками під виноградниками або для їх закладання.

Окрім цього, законопроектом врегульовуються питання відшкодування користувачу його витрат, здійснених на закладення та/або догляд за виноградниками, а також завданих збитків у разі дост-

рокового припинення права користування земельною ділянкою.

Підтримка фермерства

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо набуття громадянами України - засновниками фермерських господарств права власності на земельні ділянки, надані їм у постійне користування чи довічне успадковане володіння для створення та/або ведення фермерського господарства (селянського (фермерського) господарства)» № 2065 від 05.09.2019, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Івченко В.Є., Пузійчук А.В. та ін. (партія «Батьківщина»)).

Законопроектом пропонується:

- надати можливість громадянам України – засновникам фермерських господарств отримати безоплатно у власність земельні ділянки, які були надані їм до 01.01.2002 (набрання чинності Земельним кодексом України) у довічне успадковане володіння або у постійне користування для створення та/або ведення фермерського господарства;
- поширити існуючий мораторій на землі с/г призначення на відповідні землі.

Успадкування права постійного користування землею

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо успадкування права постійного користування земельною ділянкою» № 2067 від 05.09.2019, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Івченко В.Є., Пузійчук А.В. та ін. (партія «Батьківщина»)).

Законопроектом передбачається, що право постійного користування земельними ділянками, наданими фермерам до 01.01.2002 (набрання чинності Земельним кодексом України) для ведення селянських (фермерських) господарств, може успадковуватися.

Посилення державної підтримки малих агровиробників

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної підтри-

мки сільського розвитку» № 2071 від 05.09.2019, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Івченко В.Є., Мейдич О.Л. та ін. (партія «Батьківщина»)).

Основними цілями законопроекту є:

- удосконалення розподілу бюджетної підтримки для розвитку невеликих с/г товаровиробників, зокрема фермерських господарств, с/г кооперативів, а саме:
 - надання з 01.01.2020 бюджетної дотації для с/г товаровиробників, загальний оборот яких протягом календарного року, отриманого від реалізації с/г продукції, не перевищує 75 млн. грн.;
 - поширення бюджетної тваринницької дотації також на всіх с/г виробників, а не тільки на підприємства – юр. особи;
 - запровадження фінансової підтримки с/г обслуговуючих кооперативів;
 - запровадження на законодавчому рівні інших видів державної підтримки сільгосптоваровиробників (напр., компенсації відсоткових ставок в кредитно-фінансових установах, надання субсидій для закладання та вирощування багаторічних насаджень, розвитку тваринництва тощо);
 - створення законодавчої бази для модернізації застарілої техніки на вітчизняних заводах машинобудування АПК.
- відновлення зрошувального землеробства, збереження і підвищення родючості ґрунтів в Україні, а саме:
 - надання сільгоспвиробникам з державного бюджету компенсації вартості електроенергії, використаної для поливу с/г культур на зрошуваних землях.

Продовження мораторію на продаж сільськогосподарських земель

Проект Закону «Про окремі питання по запровадженню ринку землі та внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо викупу державою земельних часток (паїв), недопущення знищення парків та спортивних об'єктів» № 2109 від 10.09.2019, знаходиться на розгляді у комітетах

(ініціатори – Тимошенко Ю.В., Івченко В.Є. та ін. (партія «Батьківщина»)).

Метою даного законопроекту є розв'язання організаційних та економічних питань запровадження в Україні повноцінного обігу земель с/г призначення. Для цього передбачається:

- продовження мораторію на продаж с/г земель до 01.01.2023. При цьому:
 - на базі Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин має розпочатися суспільне обговорення щодо поетапності земельної реформи;
 - має бути проведений аудит використання земельних ділянок державної та комунальної власності с/г призначення з оприлюдненням висновків;
 - тимчасово, до прийняття Закону України «Про обіг земель сільськогосподарського призначення», запровадити мораторій на укладення договору емфітевзису.
- прийняття Закону України «Про обіг земель сільськогосподарського призначення» з урахуванням пріоритетності фермерства та обмеження нерезидентів у правах набуття права власності на земельні ділянки;
- продовження дії мораторію на зміну цільового призначення окремих земельних ділянок рекреаційного призначення (зелені зони, об'єкти фізичної культури і спорту, дитячі та спортивні табори тощо);
- визначення положень щодо викупу державою земельних ділянок с/г призначення у їхніх власників.

Захист бджільництва

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вжиття заходів стосовно захисту бджільництва» № 2140 від 12.09.2019, знаходиться на розгляді у комітетатах (ініціатори – Деркач А.Л., Молоток І.Ф. та ін. (партії «Опозиційна платформа – За життя», «Батьківщина», «Європейська солідарність», позафракційний)).

Законопроект покликаний забезпечити законні права та інтереси бджолярів України. З цією метою пропонується:

- доповнити Кримінальний кодекс України положенням про накладення штрафів у розмірі від 100 до 1000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (НМДГ) (1700–17000 грн.) або обмеження волі на строк до п'яти років за застосування засобів захисту рослин для обробки медоносних рослин у період медозбору без повідомлення або якщо таке застосування створило небезпеку загибелі бджолиних сімей;
- дозволити використовувати засоби захисту рослин для обробки медоносних рослин у період медозбору виключно в нічний час з 21:00 години до 05:00 години за відсутності льоту бджіл з обов'язковим повідомленням, не пізніше, ніж за 3 доби до початку обробки.

Відкриття ринку землі

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення» № 2178 від 25.09.2019, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Гончарук О.В. (Кабінет Міністрів України)).

Положеннями законопроекту визначаються особливості правового регулювання обігу земельних ділянок с/г призначення на основі ринкових механізмів переходу прав на земельні ділянки, а саме:

- з 01.10.2020 скасовується заборона на відчуження земель с/г призначення усіх форм власності;
- визначаються суб'єкти, які можуть набувати право власності на земельні ділянки с/г призначення:
 - громадяни України;
 - територіальні громади;
 - юридичні особи України;
 - держава;
 - іноземні громадяни і особи без громадянства у разі набуття в порядку спадкування та обов'язком відчужити ділянку протягом року;
- встановлюється мінімальна стартова ціна продажу земельних ділянок державної та комуна-

льної власності на земельних торгах на рівні не нижче нормативної грошової оцінки;

- встановлюється обмеження на сукупну площу земельних ділянок с/г призначення, яка може перебувати у власності громадянина або юридичної особи з урахуванням пов'язаних з нею осіб або юридичних осіб, що мають спільного кінцевого бенефіціарного власника. Обмеження не допускають набуття у власність більше 15% с/г земель однієї області та 0,5% с/г земель України;
- забезпечується переважне право орендаря на купівлю земельної ділянки за умови сплати ним ціни, за якою вона продається;
- передбачається обов'язок державного реєстратора вносити інформацію про ціну (вартість) речових прав, в тому числі прав користування, до Реєстру речових прав;
- забезпечується право громадян на викуп земельних ділянок для ведення селянського (фермерського) господарства, які їм належать на праві постійного користування та праві довічного успадкованого володіння. Дозволяється викуп земельної ділянки із розстрочкою платежу до 5 років за ціною, яка дорівнює нормативній грошовій оцінці, без проведення земельних торгів;
- Закон України "Про санкції" доповнюється новим видом санкцій: "заборона на набуття у власність земельних ділянок". Такі санкції вводяться рішенням Президента України за поданням Ради національної безпеки та оборони України та затверджуються постановою Верховної Ради України. Під санкції можуть підпадати іноземні держави, невизначене коло осіб певної діяльності (секторальні санкції) та окремі юридичні і фізичні особи.

Проект Закону «Про внесення змін до розділу X «Перехідні положення» Земельного кодексу України щодо мораторію на відчуження земель сільськогосподарського призначення» № 2178-1 від 27.09.2019, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Королевська Н.Ю., Солод Ю.В. та ін. (партія «Опозиційна платформа – За життя»)).

Даний законопроект є альтернативним до законопроектів № 2178 від 25.09.2019. Пропонується

запровадження вільного обігу земель с/г призначення лише за результатами проведення всеукраїнського референдуму з цього питання.

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України стосовно обігу земель сільськогосподарського призначення» № 2178-2 від 27.09.2019, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Тимошенко Ю.В., Соколов С.В. та ін. (партія «Батьківщина»)).

Даний законопроект є альтернативним до законопроектів № 2178 від 25.09.2019.

В якості альтернативи пропонується запровадити стратегію збереження земель с/г призначення у власності українського народу шляхом викупом державою земельних паїв, створення Земельного банку і відкриття широким можливостям купівлі права оренди (в т.ч. довгострокової) земель с/г призначення.

Проект Закону «Про внесення змін до Земельного кодексу України щодо набуття, відчуження та розпорядження землями сільськогосподарського призначення» № 2183 від 26.09.2019, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Тимошенко Ю.В., Соколов С.В. та ін. (партія «Батьківщина»)).

Згідно законопроектів Верховною Радою України може бути введений тимчасовий мораторій на відчуження земель с/г призначення.

У випадку скасування чи закінчення терміну дії такого мораторію, продаж землі можливий лише в разі позитивного рішення всеукраїнського референдуму з цього питання.

Зміна умов продажу молоковісних продуктів

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо підтримання реалізації натуральних молочних продуктів)» № 2188 від 30.09.2019, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Деркач А.Л., Дубіль В.О. та ін. (партії «Опозиційна платформа – За життя», «Батьківщина», позафракційні)).

Законопроектом встановлюється чітке розмежування між молочними продуктами та продуктами, які містять заміники молочних складових, через введення терміну «молоковмісні продукти». Виробники мають ввести маркування «молоковмісні продукти» на продуктах, які містять сировину немолочного походження, а також добавки, та/або рослинні заміники, які частково або повністю замінюють складові молока (молочний жир, молочний білок, лактозу). Забороняється виробництво та реалізація молокозмісних продуктів, масова частка молочних жирів в яких складає менше 50%.

Підприємства торгівлі зобов'язані ставити на полицях для продажу окремо товар з молока та окремо товар з молокозмісних продуктів.

Окрім того, Кабінет Міністрів України у разі потреби, встановлює мінімально допустимий рівень закупівельних цін на молоко та молочну сировину на відповідні періоди календарного року.

Лісове господарство

Обов'язкове заліснення при зміні цільового призначення лісових ділянок

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення додаткових гарантій збереження лісів» № 2173 від 25.09.2019, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Луценко І.С. (партія «Європейська солідарність»)).

Задля збереження лісів України передбачається, що зміна цільового призначення земельних лісових ділянок з лісами державної чи комунальної власності, здійснюватиметься за погодженням з Кабінетом Міністрів України. У разі зміни цільового призначення, повноважними органами одночасно приймається рішення про надання лісгосподарським підприємствам рівноцінних площ для заліснення.

Розмежування лісгосподарських та сільськогосподарських втрат

Проект Закону «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо встановлення додаткових гарантій збереження лісів» № 2174 від 25.09.2019, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Луценко І.С. (партія «Європейська солідарність»)).

Проектом Закону пропонується виокремити кошти, які надходять у місцеві бюджети у порядку відшкодування втрат лісгосподарського виробництва, із спільного з с/г коштами рахунку, та спрямувати їх виключно на потреби лісів.

Автор, редакція та контакти:

Марія Ярошко, Симан Юрк

Німецько-український агрополітичний діалог (АПД)

Героїв Оборони 10, оф.10, 03680 Київ

Тел. +38066/ 5981440

info@apd-ukraine.de

www.apd-ukraine.de

В публікації «Огляд аграрного законодавства в Україні» розглядаються закони та нормативно-правові акти Верховної Ради <http://portal.rada.gov.ua/>, які мають вагоме значення для сталого розвитку аграрного сектору (тобто, суттєво впливають на сільське господарство та харчову промисловість).

Інформація з даного огляду не може розглядатися як юридична консультація.

Їх можна розподілити наступним чином:

- «Закони та інші нормативно-правові акти, які прийняті або набули чинності протягом періоду, який аналізується» означає: закони, які прийняті Верховною Радою та підписані Президентом, навіть якщо вони набудуть чинності пізніше; Постанови Кабінету Міністрів України.
- «Законопроекти, які мають важливе значення і знаходяться в законотворчому процесі протягом періоду, який аналізується»: наприклад, прийняті Верховною Радою у першому читанні або ті, що опрацьовуються в комітетах, однак, поки не прийняті.
- «Законопроекти, запропоновані у Верховній Раді протягом періоду, який аналізується» означає: законопроекти, зареєстровані у Верховній Раді або передані на розгляд в комітети.